

[Gøting.]

man bestræbe sig på at øge tilgangen af frivilligt mandskab med længere tjenestetid, fordi behovet herfor stiger — en følge af den tekniske udvikling.

Det er i øvrigt min opfattelse, at mathordningen har virket betydelig mere tilfredsstillende i søværnet end i hæren. Jeg har engang ladet mig fortælle, at man i hæren — jeg ved ikke hvorfor — bøjer ordet dum således: dum, dummere, math. Det kan sige — jeg siger ikke, at det gør det — men det kan sige noget om en forkert indstilling, og hvis det er tilfældet, er der noget at rette.

Om søværnet i øvrigt dette, at der må regnes med færre, men nyere og mere effektive skibe. Disse skibe bliver imidlertid også ældre engang, men jo dermed ikke flere, og jeg er derfor ikke helt tilfreds med, at antallet skæres ned. Det er vel imidlertid også et spørgsmål om penge og et spørgsmål, som vi må kunne drøfte. Jeg har en lumske mistanke om, at vi i vore snævre og lavvandede farvande vil kunne få en del anvendelse for små, hurtige fartøjer armeret med torpedoer, noget i retning af de i sin tid meget omtalte hurtigbåde. Jeg ved det ikke, jeg har ikke hørt nogen udtale sig hverken for eller imod denne tanke, men den kan jo ventileres i udvalget.

Jeg ser også af lovforslagets bemærkninger, at to af forterne vil blive opretholdt. Jeg stiller mig på forhånd meget tvivlende over for værdien af forter. Det er den slags, en angriber går uden om og nedkæmper bagefter. Jeg mener rent spontant, at vi kan bruge pengene hertil på en mere rationel en mere effektiv måde, og jeg mener at finde tilslutning til den tanke derved, at forterne ikke indgår i de af NATO opstillede styrkemål. Mon vi ikke skulle se lidt nærmere på dette forhold i udvalget?

Med hensyn til luftvåbenet har jeg allerede været inde på den nedskæring, der vil finde sted i antallet af eskadriller til fordel for raketvåben. Jeg er ikke tilhænger af nogen samlet svækkelse af luftvåbenet, og jeg vil derfor spørge den højtærede minister, om der ved denne omlægning finder nogen svækkelse sted af det samlede luftvåbens formodede effektivitet.

Luftvåbenet er jo netop et af de områder, hvor der finder en rivende teknisk ud-

vikling sted, og det er derfor naturligt, at ministeren foreslår helt at overgå til fast personel med den tilføjelse, at styrken af værnepligtige nedsættes i takt med udbygningen af det faste personel, det samme, som jeg meget gerne ser ske inden for lokalforsvaret. Vi kan derfor naturligvis tilslutte os denne tanke. Jordforsvaret af flyvevåbenets etableringer overtages af hæren og hjemmeværnet. Også det kan vi tilslutte os.

Jeg ønsker ikke at komme nærmere ind på lønspørgsmålet i forbindelse med forøgelsen af det frivillige faste mandskab. Kun et par principielle bemærkninger. Løntilbuddet bør være så stort, at der bliver mulighed for at foretage en udvælgelse blandt mandskabet, det bør på den anden side ikke sættes højere end nødvendigt, det må være princippet om tilbud og efterspørgsel, der er det grundlæggende, dog med en vis hensyntagen til kvaliteten. Med hensyn til princippet løn og bonus er det ikke noget problem i den forstand.

Det må overlades til den enkelte selv at afgøre, om han vil have en stor løn og lille bonus eller lille løn og stor bonus, blot totalydelsen i tjenesteperioden er den samme. Måske burde man nok overlade til den værnepligtige selv at foretage sin opsparing, men det er muligt, at den store bonus propagandamæssigt virker bedre. Da valget er frit, ser jeg intet problem her. Bonustallene ser store ud i skitse B, men for det første er vi ikke vant til store tal i den forbindelse, for det andet er det måske propagandavirkningen, der er trådt i funktion. I hvert tilfælde ville jeg ikke i sin tid have taget i betænkning at tage 3-4 år på disse betingelser.

Tankerne om at udnytte en del af tjenestetiden til civiluddannelse er interessant og vil utvivlsomt i visse tilfælde være let at gennemføre. Jeg tænker her på f. eks. mandskabet ved et raketbatteri. Men mon man så ikke skulle overveje en vis reduktion i løn og bonus for de værnepligtige, der vælger en sådan form for betaling? Det vil jo være en uddannelse, der skal komme dem til gode efter hjemsendelsen, altså i virkeligheden en slags efterbetaling. Jeg ser, af bilag 2, at dette ikke har været tanken, men at man tværtimod har overvejet at ville give bonustillæg for dem, der vælger